

Bibliopolium

Timothy Keller:

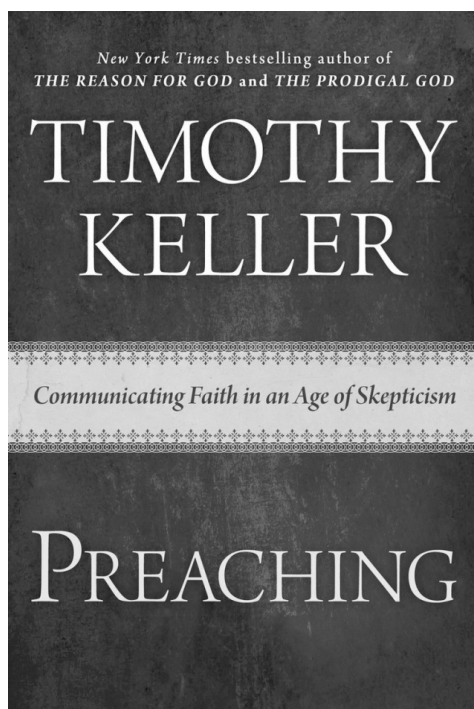
Preaching. Communicating Faith in an Age of Skepticism.

Viking, New York 2015, ISBN-10: 0525953035, ISBN-13: 978-0525953036,
309 old.

Hit-kommunikáció a szkepszis korszakában

Széttöredezett világunkban egyre nehezebb a kommunikáció, az evangélium átadása pedig korábban nem ismert akadályokba ütközik. Társadalomkutatók sora számol be arról, hogy miközben az ideológiák masszív elutasítása zajlik, a ma embere egyre nagyobb hévvel keres új reményforrásokat. Mivel a hit és annak koherens megjelenítése „ideológiának” tűnhet, sokan elutasítással viszonyulnak hozzá, vagy pedig bizalmatlansággal fogadják azt.

Hogyan lehet továbbadni az evangéliumból felismert igazságot a szkepszis korszakában? Timothy Keller lelkipásztor, aki több mint három évtizeden át prédikált New York belvárosában, éppen erről írt könyvet. Nekünk pedig különösen érdemes odafigyelnünk írására, mivel igehirdetői munkája nyomán gyülekezetek sora született meg előbb New Yorkban, majd a világ több száz nagyvárosában. Gyülekezetplántálással foglalkozó munkái jó két évtizede terjedtek el, és gyülekezetalapítással foglalkozó lelkipásztorok, illetve missziós munkatársak ezrei olvasták és olvassák előszeretettel ezeket. Timothy Keller nagy szimpátiának örvend a magyar gyülekezetalapítók körében is. Különösen jó érzéke van a posztmodern

ember megszólítására. Megjelent munkái alaposságról, mély teológiai látásról, a posztmodern ember gondolkodását és érzésvilágát jól ismerő és értő lelkipásztori kompetenciákról árulkodnak. Prédikátorként pedig különös hatékonysággal tudta átadni az evangéliumot, és manhattani gyülekezetében több ezren hallgatták hetente.

Több mint három évtizednyi prédikálás után vállalkozott arra, hogy ho-

miletikai szakkönyvet írjon. Külön érdekesség, hogy nem akkor vállalkozott erre, amikor a Westminster Teológiai Szeminárium gyakorlati teológiai professzora volt, hanem – miként egy leszerelés előtt álló katonaka – azután, hogy kipróbálta a prédikálás harcmezéjének minden területét.

A *Preaching* három különálló részre oszlik: 1. az Ige szolgálatában; 2. az emberek elérésében; 3. a Lélek és erő felmutatásában. Az első részben Keller a teológiai alapokat mutatja be. Ebben az első fejezet a prédikáció bibliai megalapozását tartalmazza, amelyet a második fejezetben kifejtett tézisével folytat, amely szerint minden prédikációnak az evangélium prédikálására kell összpontosítania. A harmadik fejezetben azt a tézisét fejt ki, miszerint minden prédikációban Krisztust kell felmutatni. Keller ezt azáltal szemlélteti kitűnően, hogy olvasóit gyakorlati példakön vezet végig, és így mutatja be azt, hogy miként lehet hirdetni Krisztust a bibliai textusok témája alapján, a bibliai szereplők által, a bibliai képek és könyvek tágabb üzenetének figyelembevételével. A figyelmes olvasó találhat kifogásolnivalót Timothy Keller hermeneutikájában, de a Krisztus-központú prédikációra vágyó olvasók nagy haszonnal forgathatják, és a morálprédikációkból való kilépéshez kapnak fogódzókat, de nem annyira recepteket, mint inkább utat és indíttatásokat az úton való elinduláshoz. De Kellernél nemcsak az az igyekezet irigyelni való, hogy Krisztusra mutató, hanem az is, ahogyan ezt mindenféle szöveg elleni erőszak vagy teológiai inkoherencia nélkül teszi. Az olvasó könnyen követhető gondolati egységekkel fog találkoz-

ni ezekben a fejezetekben. Az olvasást és befogadást az is megkönnyíti, hogy ezek a fejezetek szervesen illeszkednek egymáshoz.

A második rész a hallgatókra összpontosít. Keller New Yorkban szerzett tapasztalatai itt különösen hasznosaknak bizonyulnak, és ebben a részben olvashatjuk a könyv legeredetibb és leghasznosabb homiletikai tanácsait. A rész kulcsfogalma a *kultúra*, amit az Ige testté lételenek kontextusaként tárgyal. Nem prédikáhatunk elvonatkoztatva a kultúrától, illetve belemerevedve egy másik kultúra kommunikációs sémáiba. Az emberek elérése megköveteli, hogy „Krisztust hirdessük a kultúrának” és „Krisztust hirdessük a szívnek”. Ez utóbbin a hallgatók értelmi, érzelmi és akaratú világába belépni képes igehirdetést kell értenünk. A szavainkkal közvetített igazságnak olyanoknak kell lennie, hogy az meg is ragadja az elmét, az akaratot és az érzelmeket, azaz a teljes személyiséget.

Keller rámutat arra is, hogy a hallgatók Ige szerinti változása azért marad abba gyakran a prédikáció elhangzása után, mert az csupán intellektuális performansz, máskor pedig értelmi megalapozás nélküli érzésátadás. Az igehirdetőnek számolnia kell a hallgatók intellektuális vagy érzelmi szembehelyezkedésével, s ezért megértést kell tanúsítania a kétségeik és ellenérveik tekintetében: meg kell értenie és meg kell válaszolnia ezeket. De ugyanakkor állítsa kihívások elé a kulturális meta-narratívákat. Merje megrepeszteni e narratívák gyenge pontjait és rámutatni tarthatatlanságukra.

Ugyanebben a második részben öt kortárs létnarratívát tárgyal. Ezeknek

mindegyike – a racionalitás narratívája, a történelem narratívája, a társadalom narratívája, a moralitás vagy igazságosság narratívája és az identitás narratívája szekuláris köntösben jelentkezik manapság. Timothy Keller rámutat arra, hogy a mai ember megszólítása ezeken a kulturális narratívákon keresztül lehetséges. A kommunikációnak pedig az az alapfeltétele, hogy a kódolt információt a címzett többékevésbé a küldő szándékának megfelelően tudja dekódolni. Ehhez pedig elengedhetetlen a kortársak létértelmezési tendenciáinak ismerete. Prédikálásunk akkor gazdagodhat jelentős mértékben, ha tudatosan keressük a kulturális kapcsolódási pontokat, és nemcsak a véletlenre hagyatkozunk. Csak így lesz esély arra, hogy valóban mutassunk rá az Isten nélküli világértelmezés buktatóira, és eközben felmutatjuk számukra az alternatívát felkínáló Krisztust.

A könyv utolsó fejezetében Keller arra buzdít, hogy figyeljünk a Szentlélek azon munkájára, amelyet prédikációnk érdekében végzett. Itt a prédikátor karaktere, illetve lelki élete kerül a központba, és kettős vizsgálódásra buzdít: miként munkálkodik a Lélek a szószéki tevékenységünk érdekében, és mit tesz a belső szentélyben, a jelenlétében töltött idő alatt. Ezek egyetlen prédikátor életében sem mellékesek, hiszen végső soron a hallgatók csak akkor fogadják el hitelesnek az igehirdetésben közölt igazságot, ha meggyőződtek az igehirdető hitelességéről. Ebben az utolsó fejezetben Keller sok olyan gyakorlati kérdést tárgyal, amely úgy érinti az igehirdető személyes hitmegélését, hogy

az közben az igehirdetési szolgálathoz is kapcsolódik.

A könyv néhány függeléssel zárul, amelyek a bibliaértelmező igehirdetés (*expositional preaching*) módszerébe vezetik be az olvasót. (A szakirodalom még nem talált megfelelő magyar kifejezést az *expositional preaching*re. Ezt *kifejtő* vagy *bibliaértelmező igehirdetés*nek szokták nevezni. Mi az utóbbi mellett döntöttünk.) Timothy Keller a bibliaértelmező igehirdetés módszerét ajánlja, de közben néhány buktatójára is felhívja a figyelmet. Figyelmeztet például a törvényeskedés és az antinomia-nizmus veszélyeire, de arra a hajlamra is, hogy „a szöveget prédikáljuk az evangélium hirdetése nélkül”, illetve hogy „prédikáljuk az evangéliumot a szöveg hirdetése nélkül”.

Keller könyve elgondolkodtat és új lehetőségeket villant fel. Az olvasó megláthatja a prédikátornak adatott lehetőségek sokféleségét, de az ezekkel járó felelősséget is.

Akik járatosabbak a Kálvin irányát követő teológiában, sok ismerős gondolattal fognak találkozni. Keller teológiai beszélgetőpartnerei szinte kizárólag csak reformátusok. Ez azonban nem teszi sekélyessé, sőt inkább könnyen követhető és koherens világot eredményez. Aki Timothy Keller könyvét olvassa, bőven talál benne intellektuális kihívást is.

A könyv másik erőssége abban rejlik, hogy a szerzőnek sikerül elkerülnie a homiléták egyik gyakori hibáját, hogy tudniillik olyan bonyolulttá teszi a prédikálást és az arra való készüldést, hogy az azt olvasó igehirdetőnek elmegy tőle a kedve. Keller nem helyezi a prédikációt a kiváltságosak

intellektuális piederstáljára. Az olvasó úgy szembesül hiányaival, hogy közben ösztönzést kap arra, hogy ezeket ledolgozza. Kellernek sikerül elkerülnie a homiléták másik gyakori hibáját is: a *Preaching* nem az a könyv, amelyből bárki is azt vonhatná le következtetésként, hogy ez most már az egyetlen jó módszer, amelyet mindenkinek

követnie kell. Nem is igazán tartalmaz módszert. Az, hogy a módszertani rész a függelékben kapott helyet, inkább azt üzeni, hogy van egy modell, amelyet lehet követni, de ez csak az egyik lehetőség a többiek mellett, és ez is a Kellerre jellemző hitelességről tanúskodik.

Simon János

Visky S. Béla: *Megtartó ismeret.*

Mai kérdésekről presbiterek, gyülekezeti tagok, érdeklődők részére.

Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2018.

ISBN 978-606-8850-13-9, 413 old.

Nagy megtiszteltetés és öröm ismertetőt írni arról a könyvről, amelynek születésénél magam is jelen voltam szaklektorként, s így a szövegeket én olvastam el először, és tettem javaslatokat. Sok javaslatot nem kellett tennem, annyira kiforrottan született a szöveg. A könyv főcíme – *Megtartó ismeret* – arra emlékeztet, amikor az alpinisták közül először az előmászó kapaszkodik fel a sziklán, hogy azután fentről biztosítsa az utána felmászó társait. Jézus Krisztus ehhez hasonlóan ment fel előttünk a mennybe, hogy megtartó reménységet adjon, ahogyan azt A zsidókhoz írt levélben olvashatjuk: *biztos és erős horgonya lelkünknek, és beljebb hatol a kárpitnál, above útnyitóul bement értünk Jézus* (Zsid 6,19–20a). Nekünk az a feladatunk, hogy a reménységnek ebbe a kötelébe kapaszkodjunk, hogy megtartassunk.

Kérdés, hogy milyen szellemi, spirituális és érzelmi-értelmi folyamatok mennek végbe, amikor az ember úgy dönt, hogy megragadja ezt a kötelet,

Visky S. Béla

MEGTARTÓ ISMERET

és hogy kötődni akar a Megtartóhoz. Kétségtelen, hogy van ennek egy kognitív oldala is, és külön örömet jelent, hogy ennek megfogalmazását és megírását Visky S. Béla vállalta el.

Nehéz helyzetben vagyok, amikor ezt a könyvet értékelem, mert tízedes-